

Oprócz wspomnianych fragmentów występuje w tekstach Nowego Testamentu kilka wzmianek, które pozwalają bliżej wyjaśnić pewne w dalszym ciągu sporne kwestie metrologiczne i terminologiczne. Należy do nich opisana w Ewangelii św. Mateusza /17, 24-27/ sprawa podatku na rzecz świątyni. Podczas pobytu w Kafarnaum do św. Piotra zwrócili się poborcy podatkowi z żądaniem zapłaty przez Jezusa didrachmy. Chrystus, pragnąc uniknąć powodu do dalszych zatargów, nakazał apostołowi złowić rybę i przeznaczyć wydobyty z jej pyszczka stater na opłacenie w ich imieniu podatku. Duże didrachmy stanowią w świetle tej relacji równowartość i statera.

W pozostałych przypadkach są to wzmianki o brązowej monecie, nieprzypadkowo określanej przez Ojców Kościoła mianem pieniądza ludzi ubogich. W Ewangelii św. Marka do skarbonki przy świątyni tłum wrzucał pieniądze brązowe /chalkon, aes/, podczas gdy bogaci ofiarowywali większe sumy pieniężne /multa/. U św. Łukasza nie ma tego rozróżnienia, a ofiary składane przez ludzi zamożnych autor określa mało precyzyjnie pojęciem daru /dora, munera/. W dalszej części opowieści pojawia się uboga wdowa, która do skarbonki włożyła dwa leptony /lepta duo, aera minuta duo/. Pełniejsze określenie występuje u św. Marka /12, 41-42/, gdzie pojawia się zestawienie: dwa leptony czyli kodrant /lepta duo ... kodrantes, duo minuta quod quadrans/³⁷. O monecie brązowej wspominają także dwie dalsze relacje. W Ewangelii św. Łukasza /12, 59/ Pan Jezus powiada, iż, jeśli ktoś udaje się do sądu na rozprawę, to nie opuści go, dopóki nie odda /w domyśle w formie zapłaty dla sędziów/ ostatniego leptona /lepton, minutum/. Podobnie w Ewangelii św. Marka /6, 8/ Chrystus Pan wysyłając apostołów w świat nakazuje im, aby nie brali ze sobą nic na drogę oprócz laski, ani chleba, ani pieniędzy w trzosi /neque in zona aes, chalkon/.

Turtle" 5/1966/ 139 nn.; R. Rago, *Numismatica e versione bibliche*, "Rivista Italiana di Numismatica" 75/1973/ 85.

37 D. Sperber, Mark 12, 42 and its metrological background, "Novum Testamentum" 19/1967/ 178 nn.